

297. m. a. megold.

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Natyon: félre 6 kor., negyedre 3 kor. — áll.
Közpén: félre 9 kor., negyedre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: **Dr. Varga Lajos.**
Felelős szerkesztő: **Békásy Jenő.**

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Felhívás előfizetésre!

Az év utolsó negyede.

Hazafias tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy ez év utolsó negyedére szóló előfizetési díjat mielőtt megküldeni sziveskedjenek.

Együttal arra is kérjük azon tisztelt vidéki és helybeli előfizetőinket, kik hátrálékban vannak előfizetési díjakkal sziveskedjenek azokat is a mostani negyed előfizetési díjával együtt megfizetni.

Barázdák.

Valósággal beleedzött a magyar nép lelkébe a koronás király iránti tisztelet. Az újságok évtizedeken át fújták a dicséreteket, hogyan szereti a magyar nemzetet, milyen szépen beszél magyarul, stb. Ha csak annyit mondott is: kedfeld matyar hifeim — vagy — natyon szép, natyon szép, — vége hozzá nem volt a lapok árározásának.

Rettenetes bünt követett el a szabad elvűpárt, hogy e nagy hazugságot belevitte a köztudatba, mert a csalódás annál keserebb a nemzetre. A király pár hónap alatt elvesztette a népszerűségét. A paraszt-gyűlölkömben fájdalmasan kiált fel a földmivel: hát ugy szeret bennünket a király, hogy a 70—80 magyar vezényszót sem akarja megadni? Hát ugy tud magyarul a király, hogy Kossuth Lajos fiával is franciául meg németül beszél?

Ez letagadhatatlan tény. Ma már ország-világ tudja, hogy a császár csak tőri a magyar szót és nem szereti a magyart. Köztudat ez már, kartácsosul se lehet kiverni a közgondolkozásból.

Szertefoszlott a hazugságokból csinált arany kőd és a bukott sznbadelvűpártnak talán e legnagyobb vétké az, hogy aljasan hízelgő sajtója az igazság helyett loyális hazugságokkal áltatta a nemzetet.

Azok a hú osztrákok a rajkszrátban ugyancsak ráhuzzák a vizes lepedőt a Habsburg osaládra. A magyar képviselőházban még az utcalányokról sem beszélnek úgy, mint a derék osztrákok a főhercegnőkről. (Ilyen az osztrák lovagiasság!)

No és a világ nem dül össze, a nap nem áll meg az égen, a goromba osztrák képviselőknek pedig még a hajuk szála sem görbül meg.

Bezzeg nálunk felségsértés-számba menne az ilyesmi, annyire elszoktunk az őszinte szótól.

Nemzeti küzdelmünknek új segédesapatái érkeztek — Horvátországból. Figyelemre méltó körülmény ez. Tehát már a horvátok is menekülnek a Habsburg-ház süllyedő hajójából? Ugy van. A patkány megérzi a veszedelmet.

De hát kire, mire támaszkodik oly gögösen a császári hatalom, mikor még a Jelasics unokáira se számíthat többé?

Vagy nem is veszi észre az öreg császár, hogy 56 év alatt nagyot változott a világ és az idő, megérlette azon eszméket, amelyek akkor az erőszak és árulás levert? Jól mondta Kossuth Lajos a Habsburgokról: nem tanulnak, de nem is felejtnek. Mi tanultunk, de nem felejtettünk: ez a különbség.

Ugy látszik, hogy a horvátok is tanulnak. Helyes. Az életrealóság nyilvánulásának csak örvideni tudunk.

De a horvát nemzet élni akar, akkor velünk kell jönnie és nem a Habsburgokkal, mert ők csak a temetőben szeretik látni a szabadságot.

Tisza István gróf cikkeket ír az általános titkos választói jog ellen. Fejtegetései, ha nem is tesznek bizonyosságot politikai éleslátásról, mégis figyelemre méltók.

Ma már azonban a választói jog kiterjesztése ellen beszélni botorság, annyira beleedzött a szükségessége a köztudatba. Csupán az még az időszerű, hogy nemzeti alapra helyezték. Ezen a téren szivesen látjuk majd a küzdők közt — Tisza Istvánt is.

Az aradi tilalomfák.

Az a kéz, mely fátyolt borított a multakra, széttepte azt. A nemzet előtt áll a rideg valóság. Nem takarja többé az alkotmányosság látszatának, a szinleges kibékülésnek rózsaszínű fátyola. Előttünk áll a bennünket négy századon át tipró, jégszívű ellenség, akit nem tudott felmelegíteni őszinte szeretetünk, kutyahűségünk és önfeláldozásunk. Előttünk áll a császári hatalom gögje és elbizakodottsága, a háttérben pedig sorakoznak az aradi bitófák, a mi ősi szabadságunk és függetlenségünk fejjái, ahová elzarándokol ma lélekben az egész nemzet imádkozni.

Ma 56 éve a vértanunk ártatlan il ontott vérében fürdött a császári uralom. Halotti csend ülte meg az országot. A leigázott nemzet jajszavát nem hallotta meg a világ. Aztán jött a görög tüzes kibékülés, az alkotmányos szinjáték, a koronázás és a királyi eskü, de azért a vértanuk sirjára hiába várta a nemzet a bünbánat, az engesztelés koszoruját. A császár nem bánta meg, sőt ma, 56 év multán is kimondhatatlan nyomorrs! és szenvedéssel fenyegeti a „hú“ magyart.

Az aradi tilalomfák sötéten merednek az ég felé, mintha a nemzet mil-

lióinak esküre emelt kezei volnának. Azok a bitófák a dicsőség, a hazaszeretet és önfeláldozás jelvényei a mi szemünkben. A gyalázat a hóhérra tapad örökös szégyenfolt gyaunánt, amelyet ringy-rongy fátyollal nem lehet eltakarni.

Előttünk áll a rettenetes gaztett rideg borzalmasságában, de bennünket nem rémit. A vértanuk példája lelkesíti a nemzet fiait és arra tanítja, hogyan kell a hazáért bátran meghalni. Nem hiába haltak ők meg, mert az eszme, amiért vértanuságot szenvedtek, él mi bennünk és végre is diadalmaskodni fog, mert áldott még a porszem is, amelyet ártatlanul kiontott vértük áztatott.

Lelkesüljünk az ő nemes példájukon. Szeressük a hazát és szabadságot egészen a vérpadig. Tanuljuk meg, hogyan kell élni és bátran meghalni a hazáért. Nem oly rettenetes a vértanu halál. Gyönyörűség, boldogság az. A férfi szebb halált nem is érhet. Hiszen a becsületes halál szebb a becstelen életnél.

Vajjon mire gondol a mai évfordulón a császár? Eszébe jut e a rettenetes vérfürdő, a mely csak egyetlen jelenete azon borzalmaknak, a melyeket a Habsburg-ház uralma alatt átélt a magyar nemzet? De átélt, mint a hogy a keresztyénség is átélt Néró rettenetes üldözéseit. Jut-e eszébe a történelem tanúsága? Hová lett a Néró uralma és milyen véget ért ő maga? Az eszme túlélte az üldöztetést és ha a kutyáknak nem adnák a Néró nevet, a világ talán nem is tudná, hogy Néró valamikor hatalmas császár volt. Hiszen e világon minden olyan mulandó!

Az aradi tilalomfák a Habsburguralom négyszázados zsarnokságának hatalmas mértföldmutatói. A szenvedésre és alkotmányosságra tanítanak. Nem engedi még az akasztófa alatt sem; megalázza a zsarnokot a porig a félelem nem ösmerésével. A bátorsága vérpadon a gyáva zsarnok erkölcsi veresége. Az aradi és pesti vértanuk a porig alázták a világ előtt a gögös császári egyeduralmat. Az eszme, a melyért a dicsők a vértanuságot bátran elszenvedték, minden ármány dacára feltámadt milliók szívében és ha őket földi hatalom többé nem is tudja feltámasztani, de az igazság, a miért küzdöttek, feléledt és el fogja söpörni hóhérait. Az aradi bitófák lesznek a magasztos, szent küzdelem jelvényei a végső leszámolásnál.

Imádkozzunk és készüljünk az utolsó összecsapásra az aradi tilalomfáknál, a melyek nem tudták megtanítani a csá-

szárt arra, hogy nem szabad felszagtatni a régi sebeket, amelyek amugy sem heggednek be soha . . .

Tollas buzogány.

Az alkotmányválság.

Budapest, október 6.

Fejérváry esütörtök délután visszaérkezett Budapeste. Este kormánytanács volt, a melyen a kormány feje beszámol a királyi audiencia eredményéről.

Erről az audienciáról két verzió kering. Az egyik szerint a király megtagadta hozzájárulását a módosított kormányzati programtól, a másik szerint a felség konzideráció tárgyává teszi az esetet.

Ezzel a két verzióval szemben áll a kormánynak az az állítása, hogy programjával, értsed természetesen ez alatt kiválóan a választói jog általánosítását, marad vagy bukik.

Semmi okunk arra, hogy ezt az utóbbi állítást kétségbe vonjuk. Ebben az esetben azonban elcsúsz, az imént említett két verzió kiindulási pontja, az ugyanis, hogy a tegnapi meg a tegnapielőtti audiencián a kormány programjának, értsed ez alatt a választói jog általánosítását, módosíthatóságát kezdeményezte volna. A mikor pedig mindezeket megállapítottuk, más következtetést nem vonhatunk le, mint az, hogy ha a Fejérváry-kormány megkapja a választói jog általánosítását, akkor marad, ha nem, akkor megy.

Fejérváry Géza báró e hét végén ismét Bécsbe utazik és akkor kapja meg a felség végleges választát, azt, a melyet itt Budapesten már ma tudni véltek, hogy a király másodsor sem járul hozzá a választói jog általánosításához.

Az uralkodó válasza.

Legilletékesebb helyről nyert információk szerint a Fejérváry kormány a bécsi

audienciákon s legteljesebb mértékben fenntartotta választói jogra vonatkozó tervezetét.

— Sem az általános, sem a titkos, sem a községenkénti szavazati jogra vonatkozó tervezetünket nem adtuk fel! — mondották.

A kormány ezt a tervezetet már régebben Ischlbe küldte a királyhoz, aki ott gondosan áttanulmányozta s azután teljes két óra hosszat a legbenátóbb tárgyalás alá vette szakminiszterével.

Arra a kérdésre, hogy a hitbizományok eltörléséről, latifundiumok megszüntetéséről szóló hírek igazak-e, legilletékesebb helyen a következő választ adták:

— Ezekkel a dolgokkal soha nem foglalkoztunk, ezekről szó sem volt!

A kormány szociális programjára nézve még egyszer nyomatékosan magisméltették tudósítónk előtt:

— Ezt a programot a kormány soha fel nem fogja adni, inkább vele bukik!

Arra a kérdésre, vajjon a módosított választó reform javaslat dolgában lehet-e valami eredményt följegyezni, Fejérváry tagadólag válaszolt. Arra a megjegyzésre, hogy hír szerint Goluchovszki gróf is jelen volt Fejérváry báró kihallgatáson, a miniszterelnök ezt válaszolta:

— Ez nem igaz; sem a külügyminiszter ur 6 excellenciája, sem más államférfiu nem volt jelen. (Félhivatalosan azt jelentették, hogy ott volt. A szerk.)

Arra a kérdésre, vajjon a magyar képviselőház legközelebbi ülése dolgában történt-e valami intézkedés, Fejérváry ezt felelte:

— Ismétlem, hogy *semmiféle irányban sem történt végleges döntés.*

Ez a válasza a fődarabotnak nem felel meg a valóságnak, mert az uralkodó már döntött. Csupán a képviselőház 10 évi tartandó ülése előtt nem akarják nyilvánosságra hozni, hogy a döntés már megtörtént. Így ámitják a nemzetet még ma is.

Hazaflatlan alispán.

Szatmármegye törvényhatósága e hónap 12-én tartja őszi rendes közgyűlését Nagykárolyban. A közgyűlés tárgysorozatában szerepel a vármegye hatvanas bizottságának indítványa Nagy László vármegyei alispán ellen, állásától való egyidejű felüggesztése mellett,

a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatnak ismételt elrendelése iránt. A közgyűlés elé, mint Nagykárolyból jelentik, a bizottsági tagok nagy érdeklődéssel tekintenek, mert a vármegyének ellenzéki pártja ez alkalmat fogja fölhasználni arra, hogy véglegesen leszámoljon alispánjával, ki kétszer is szembe helyezkedett a vármegye törvényhatóságának határozatával.

Magyar-horvát szövetség.

Fiumában az együttes értekezletre egybegyűlt horvát és dalmát képviselők határozata mély benyomást keltett a baloldali táborban. Örömmel vette tudomásul mindenki, hogy a horvátok többé nem Bécsben keresik boldogulásukat. A fiumai határozat szóba került a szövetséges ellenzék vezérlő bizottságának értekezletén is és konstatahatjuk, hogy az ott kialakult fölfogásban már eleve is nagy készség nyilvánult a horvátok ügye iránt.

Ebben a tárgyban egyébként a fiumai bizottság öt tagja talán már a jövő héten Budapestre érkezik, hogy a parlamenti többséggel érintkezésbe lépjenek.

Oktober hatodikán.

Tépjétek össze azt a fátlyat,
Mit hazug kézzel szöttelek;
Feledni multak szenvedését
Sívár jelenben nem lehet
Atkos a kéz, mely még tovább is
Féltén, aggdóva bontja ki;
Tépjétek rongygyá, mert belőle
Még kötelet fon valaki . . .

Előre fel! Ma temetés van;
A holtak lelke visszazáll —
Vagy vig dolog talán, hogy egyszer
Itt ugy aratott a halál?
Hogy hóhér-kézen szállt a sirba
E napon annyi szent titán?
Hol az a fátlyol? Bitófákra
Akkarjátok aggatni tán?

Elég a rut komédiából!
A végzet gunyos dalba fog —
Nem halljátok mint hahotázik?

kor látnád magad . . . Nincs ostobább dolog a féltékenységnél.

IV.

(Garamvölgyiek házi estélyéről hazajövet. A férj egész uton kukkot se szól, de komor arcán meglátszik, hogy most az egyszerű nem lehet vele tréfálni. Egy ideig megátalkodottan hallgat, de miután az asszony semmi kedvet se árult el arra, hogy megkezdje a mindennapi polemikát, mégis csak rákezd.)

Férj: Valamit tudodra kell adnom. Itt már se szó, se beszéd. Valamit tennem kell, hogy et'őla Szentmarjaitól megszabaduljunk.

Feleség: (nyugodtan): Mit fogsz tenni?
Férj: (Fenyegetőn) Belé fogok kötni.
Feleség: És?

Férj: Belekötök s megverekszem vele. Akkor aztán nem fog többé mutatkozni a láthatáron.

V.

(A dunaparti kioszkban soká együtt volt a férj s feleség Szentmarjaival, aki odaadón udvarolt a szép asszonynak s nem vette észre, hogy a férj gyilkos tekintettel mérget, minden pillanatban készen arra, hogy belékössön. Éjfél tájt a társaság hazament s Szentmarjai a kapuig elkísérte a házaspárt.)

Férj (a kapu mögött): Belátod-e már, hogy ezzel a Szentmarjaival meg kell verkednem?

Feleség (gunyosan): Nekem ugy rémlik, mintha már ezt egyszer mondtad volna.
Férj: Az ember nem egykönnyen határozza el magát a végsőre. A párbaj ki-

A férjek természetrajzából.

Írta: Molnár Gyula.

I.

(Elegáns szalon a abban a városrészben, amelyről szeretik azt hinni, hogy cseppet se exluzív. Keddi zsúr után . . . A feleség fáradtan dől egy nagy puha causeusebe, szemközt a velencei tükörrel, melybe gyakran pislogat, mert ugy találja, hogy vonásai nagyon érdekesek. A férj idegesen nyughatatlanul jár le föl, szeretne kedélyesnek látszani, pedig rosszkedvű. Erőltetett mosollyal terpedik le a felesége mellé egy kis tabouret ra.)

Férj: Ez a Szentmarjai kiállhatatlanul unalmas ember.

Feleség: (álmodozva) Ah, éppen ellenkezőleg, nagyon kedves és szelleműs.

Férj: Ugy? Hát tetszik ez a divatmajom?

Feleség: (ránéz a férjére, mintha gondolatait fürkészné) Féltékenységi rohamod van?

Férj: Nem. Szó sem lehet eféléről. Ha tetszik, neked adom, tartsd meg egészen magadnak.

Feleség: Milyen nagylelkű vagy. Hát rendelkezel te ezzel a derék gentlemannel?

Férj: Oh, majd rendelkezel te helyettem. Máris rendelkezél. Senki se létezik rád nézve kivüle. Egyedül vele foglalkozol. Ha tudnád, milyen nevetséges vagy. Garamvölgyiné le se vette a tekintetét rólatok. Csak néha néha csusztatta végig a társaságon felém, mintha csak azt akarta volna mondani: „Látod te ezt? És eittürod?”

Feleség (ajkbigyesztve) Ah! Garamvölgyiné a világ legirigyebb asszonya. Az fájt neki, hogy Szentmarjai észre se akarta venni. De hát igazán féltékeny vagy?

Férj: Ostobaság. Mi volna okom rá?

II.

(Viharos bái éj után a bérkocsi becsapódik férj és feleség mögött.)

Férj: Ez a Szentmarjai határozottan tolakodó.

Feleség (fejét álmodozva hajtja le férje vállára, Szentmarjait látja maga előtt, aki egyedül vele táncolt s csintalan dolgokat sutogott a fülébe) Örökké róla beszélsz, mintha kivüle más ember a világon se volna. (Valóban ugy tetszik neki, mintha Szentmarjain kívül igazi férfi nem is volna a világon.)

Férj: Egész éjjel kizárólag veled foglalkozott. Ez rám nézve blamáze. Ilyesmítől kimélj meg, különben gondom lesz rá, hogy az az ember ne lábatlankodjék körülöttünk örökké.

III.

(A legközelebbi keddi zsúron Szentmarjai époly fesztelenül szórakozott a ház urnőjével, mint a multkor. Garamvölgyiné most se vette le rólu a tekintetét és gyakran jelentősen pislog a háziurra.) Zsúr után:

Férj: Az én türelmemnek vége. Szentmarjait nem türom meg többé itt. És . . . És nem tudom mit teszek vele. Ki fogom dobni. Legokosabb volna, ha valami utonmódon értésére adnád, hogy ne jöjjön többé.

Feleség: Szegény ember . . . Ha ilyen-

Hazudjatok! Hazudjatok!
Elég! . . . csak ronggyvá azt a fátlat,
Mely a multakon lengedez —
Nem látjátok, hogy az a fátvol
A nemzet szemfedője lesz? . . .

Lászatok hát! Nyitott szemekkel
Nézzetek multat és jelent —
Nem halljátok, hogy mit beszél most
Az a nagy temető csend?
Rajta! Rajta! Amott az ellen —
Megtaláljátok valahol:
Rátok vár évszázadok óta.
A véres bitófák alól.

Pakots József.

Magyar-horvát szövetség.

Történeti lépés az, a mire a horvát és dalmát képviselők ankétje Fiumében rátökeltelte magát. Közakarral fogadott el és tett közzé egy programyszerű nyilatkozatot, — mely a magyar függetlenségi törekvésekhez testvéreleg csatlakozik, mert azok diadalától várja a társországok boldogulását.

Ez fordulatot jelent nemcsak a horvát politikában, hanem az osztrák birodalmi politika kilátásaiban is. Az uralkodóház négy-száz éven át feltétlenül számított a horvát-ság támogatására, a horvátok pedig számítottak minden közjogi aspirációkkal a Habsburgok oltalmára. De az eredmény mindig az volt, hogy a horvát nemzetet Bécs folyvást kihasználta a birodalmi eszme érdekében s aztán cserben hagyta a hű támaszt, meggyújtotta reményeit, letagadta a neki tett ígéretek sőt le is nézte hiszékenységéért.

Nem esoda, hogy így történt, mert az osztrák s a horvát politika céljaiban elvileg kizárja egymást. Az osztrákok mindenha egységes birodalmat akartak teremteni, a horvátok pedig nemzeti alapon autonóm országuk kiépítésére törekedtek. A szövetség köztük természetellenes és logikátlan volt, mert céljaikban áthidalhatatlan ellentét választotta el a feleket és kooperációjukat benső ellentmondások tették hazuggá s így tarthatatlanná.

Két sorsfordulónál elég szomorú tapasztalat jutott e nagy kérdésben a horvátoknak. Világos után Ausztria azzal hálálta meg félrevezetett nemzetük szolgálatait, hogy ösz-

szeláncolta közös rabigában a magyarsággal. Solferino után pedig autonóm jogainak csak egy kis töredékét adta vissza neki s egészben úgy bánt vele, mint a birodalom alárendelt tartományával.

Politikai és közjogi helyzete a társországoknak csak a Magyarországgal kötött egyezmény óta javult. De hogy őszinte testvéri viszony köztünk ne fejlődhessek ki, az osztrák befolyás negyven éven át gondoskodott róla.

Törvény rendeli, hogy Dalmácia a társországok kapcsán Szent István koronájához csatoltassék. A törvény e rendelkezésének Ausztria tétleg ellene szegült, Dalmáciát a szigetekkel jogtalanul megtartotta. Osztrák ügynökök izgatták s bujtogatták eközben a horvát közvéleményt Magyarország ellen; államjogi jelvénykérdésekben rendeztek össze ütközéseket köztünk, mialatt az autonóm ügyek elhanyagoltattak, hogy ez is a magyarok rovására legyen írható. Osztrák szellem uralkodott a horvát kormányzatban, közgazgatásban, sőt az autonóm törvényhozásban is. A horvát sajtó, a gyülekezési jog és egyesületi rendészet osztrák békák alatt maradt. Az egész magánjogi és büntető törvénykezésben osztrák törvények a mértékadók. Ami haladás magyar területen szervezeti és intézményes uton az államélet javára történt, azt az osztrák szellem a Dráván át nem bocsátotta, nehogy a horvátok is hasznát vehessék autonóm hozzájárulásukkal vagy saját igényeik szerint módosításával.

Osodálatos tervszerűség dolgozott horvát területen, hogy a társországokat mentül kevesebb közös szál csatolja a magyar testvérházához s mentül könnyebb legyen majdan, kedvező alkalommal ettől elszakadni és Ausztriához átkapcsolódni. A mostani válság látszott erre nézve jó alkalomnak. S hogy Ausztria részéről megtörtént a hivatás, arra elég bizonyosság a fiemei ankét, melynek határozata úgy hangzik, mint egy hívásra adott felelet.

E válasz bejelenti a világnak, hogy a horvátok az osztrák politika vezetőségén nem hagyják magukat tovább bolondítani. Elég volt a multak tanulságaiból, okulni akarnak és tudnak immár azokból. Belátják, hogy Auszriától hiába remélték és várnák jövőre boldogulásukat: osztrák kötelekben merő provinciái lehetnének, mely nemzeti fejlődésükhöz csak szűk és fojtogató kereteket ad. Belátják, hogy sorsuk biztosítására

természetes helyzet és történeti hagyomány. Magyarország oldalán jelölték ki az ő helyüket s önmaguk ellen vétekettek a multban, mikor e helytől magukat eltávolították engedték. Belátják végül, hogy az alkotmányjogi harcban, mely köztünk és Ausztria közt kitört, az erősebb fél, ki előreláthatólag ismét győzni fog, mi vagyunk, — reális józan érdek kívánja tehát tőlük, hogy még döntés előtt hozzánk álljanak, négyszáz éven át meglazult testvéri viszonyunkat ez által felújítsák, megerősítsék s közös sikereink gyümöleséhez való jogukhoz szövetségkötés által Isten és világ előtt ünnepélyes tanúságot tegyenek. A magyar nemzet az őszintén nyújtott testvéri jobbot örömmel elfogadja s a mult féltreértéseire, amikért mindketten megbűnhödtünk, fátlyolt vet.

Olvasóinkhoz.

A nagy nemzeti küzdelmekben lapunk mindig ott állt és ott áll a törhetetlenül harcolók sorában azok ellen, akik a hamis liberálisizmus durva hatalmából erőszakos fegyvert igyekeznek kovácsolni a nemzeti akarat megbénítására, elnyomására. Hatalmas fegyver lesz a jövőben is kezünkben a kicsi acéltól, amíg a közjó és nemzeti akarat eszméinek megvalósításáért küzdünk. A szellemi harcosok sorában csak a közkatona szerepét vállaltuk magunkra és helyünket készséggel, odaadással, változatlan ragaszkodással álljuk meg eddig s álljuk a jövőben is.

Azzal a vágygal, azzal a törekvéssel vagyunk eltelve, hogy lapunk, szelleme keresi, kutatja a köz eszméinek, céljainak, vágyainak, törekvéseinek csiréit ott, hol ezek az élet zürzavarából, ebből az örökké mozgó, örökké forrongó talajból kiverik fejüket. Aztán fejleszt, buzdít vagy tapos; serkent, ösztökél vagy paskol; lángot gyújt a szikrából, ahol fényre, termékenyítő világosságra lesz szükség és hallatni fogja szenvedélyes szavát, hol a sötétség, a maradiság igyekszik rejtezkedő ösvényt, szövevényes utvesztőket vájni.

Egyet határozottan ígértünk, hogy a vidéki sajtónak undok fekélye: a személyes

számíthatatlan. Tegyük fel, hogy lelövöm. Akkor másfél évig ülhetek az államfogházban.

Feleség: Igazad van . . . aztán meg Szentmarjai tud vinni . . . Az igaz, hogy ő is odakerülne az államfogházba, de mit használna ez neked?

VI.

(Férj: Egy délután váratlanul lép a szalonjába s ott találja Szentmarjait bizalmas lét a-tét-ben a feleségével. Mindketten megzavarodnak, de a férj sem külön. Hir-telenében kezet nyújt Szentmarjainak, aki azt viharosan megrázza.)

Feleség (már teljesen magához tért): Épen jókor jössz. Arról volt szó, hogy magas emberi szempontokból nem volna-e kívánatos, hogy az angolok mielőbb háboruba keveredjenek az oroszokkal?

Szentmarjai: En ugyanis roppantul szimpatizálok az oroszokkal és épen az érdekekben tartom kívánatosnak, hogy minél előbb tönkretegyék őket, mert ez a cárizmus halála volna.

Férj (szórakozottan, miközben afőlött tündöklik, lehetséges-e, hogy felesége és Szentmarjai nem találna érdekesebb ihemát az angol-orosz háborúnál): Igaza van . . . Aminek előbb-utóbb úgy is be kell következnie . . . az hadd következék be utóbb . . . akarom mondani előbb . . .

VII.

(Ebédnél találkoznak férj és feleség.)

Férj: Képzeld csak Szentmarjai gratulált a nevemnapjára.

Feleség: Milyen gyengédség. Lásd én meg is feledkeztem róla.

Férj: Alapjában véve magam is. De Szentmarjai — úgy látszik — huzgón bujja a kalendáriumot, mert mindenáron a kedvembe akar járni, észrevette, hogy ki nem állhatom.

Feleség: Voltaképen miért is gyűlölöd azt az embert?

Férj: Hm! Gyűlölni. Épen nem gyűlölöm. Sőt . . . mondhatom — már egy kissé, mintha jobban tűrném. Hiszen nem is olyan rossz ember, mint elsőbben hittem volna. Kissé ostoba. Ennyi az egész.

VIII.

Férj: (A kaszinóból jő. Igen jókedvű.) Szentmarjaival játszottam, képzelt, elnyertem a szegény fiu minden pénzét.

Feleség: Hogy tehetted ezt?

Férj: Hja! A kártya! En nem tehetek róla . . .

Feleség: Tudod, — hogy hivatalnok-ember.

Férj: Adok neki vacsora után revanche t.

Feleség: Ide hivtad vacsora után?

Férj: Kérlek, a revanche kedvéért.

IX.

(Vacsora után a férj nyugtalanul jár le föl. Szentmarjai késik. Végre is hordár jő. Levelét hoz tőle. Kimenté magát. Garamvölgyieknél van, a kikkél vacsorázot s nem szabadulhat.)

Férj: Teringettét. Ezek a Garamvölgyiek minden áron el akarják lölni hódítási Szentmarjait.

Feleség: Ami sikerülni is fog neked, miután te soha se hívod meg vacsorára.

Férj: Igazad van! Holnapra meghívom, ha nincs ellens kifogásod.

X.

(Szentmarjai kissé gyéren jó az utóbbi időkben, Garamvölgyiek csakugyan elhódították. A férj bosszus e miatt. A feleség elfojtja haragját. Egyszerre csak egész váratlanul betoppan Szentmarjai vacsora után teára.)

Férj: Szép . . . Csak hogy egyszer téged is láthatni. Hol jérsz örökké?

Szentmarjai: Kérlek, — Garamvölgyiek . . . az ember nem szabadulhat tőlük . . .

Feleség: (keserű iróniával) Ne keresen ürügyet! . . . Mondja egyszerűen, hogy megunt bennünket.

Szentmarjai: De nagyságos asszonyom! Higyje el . . .

Férj: Egy szó annyi, mint száz, te elhanyagolsz bennünket.

Szentmarjai: Kénytelen vagyok holmi társadalmi tekinteteket is szem előtt tartani. Ha nem járnék, amoda is, telelarmáznék az egész várost. Annyi mende monda támadna körülöttünk, hogy még!

Férj: Ugyan kérlek, ki tördök ma-napség a mende mondákkal? Csak te jöjj . . . jöjj . . . És én biztosíthatlak, hogy mindig tárt karokra találsz . . . (Érzékeny kézzszo-rítások . . . A feleség alig tudja elfojtani kacagását.)

hajsza, a gyűlölködés, a rosszakarat távol fog tőlünk állani mindenkor. Hogy ezen igéretünket becsülettel megtartottuk-e, ebben a nagyközönség a mi bíránk.

Fáradhatatlan őrök leszünk továbbra is aközérdeknek. Öszinték, nyiltak, szókimondók, de mindig lelkiismeretesek. Csüggedést még az erőszakkal szemben sem fogunk érezni soha.

Október elsején új előfizetést nyitott lapunk.

A „DEBRECEN“

politikai napilap

előfizetési ára:

Helyben:

Egész évre	12 kor. — fill.
Fél évre	6 kor. — fill.
Negyed évre	3 kor. — fill.
Egy hóra	1 kor. — fill.
Egyes szám	— kor. 4 fill.

Vidéken:

Egész évre	18 kor. — fill.
Fél évre	9 kor. — fill.
Negyed évre	4 kor. 50 fill.

A „DEBRECEN“

politikai napilap

szerk. és kiadóhivatala.

SZÍNHÁZ.

Bérlet 11 szám (B) Bérlet 11 szám (B)
Debrecen, péntek, 1905 október hó 6-án:
Emlékezés október 6 ra. Irta: Palágyi Lajos.
Szavalja: Szakács Andor.

Az aradi 13 vértanu emlékére:

Bibor és gyász.

50 arany pályadíjat nyert eredeti történeti dráma 5 felvonásban. Irta: Hegedüs Lajos.

S Z E M E L Y E K:

H. István, magyar király	—	Szakács Andor.
Béla herceg (vak)	—	Ternyei Lajos.
Pál atya, szerzetes, Béla nevelője	—	Deési Alfréd.
Ottmár, magyar főúr	—	Krasznai Ernő.
Idyl, a szerémi bán leánya	—	Markovics M.
Szendró, öreg várnagy	—	Békés Gyula.
Peterd)	—	Szilágyi Ernő.
Báthory)	—	Szabó Gyula.
Komorodny magyar főnemesek	—	Sarkadi Vilmos.
Koplyán)	—	Koudor Ernő.
Káldor, kun vezér	—	Vadász Lajos.
Bakácsné, Idyl rokona	—	Ardai Ida.
Márta asszony, Idyl volt dijkája	—	Vadászné.

Főurak, nemesek, fegyveresek, alabárdosok, királyi kíséret. Papok, ministráns gyermekek, nép pórok.

Színház-bacillus.

Ki hinné? És mégis bacillus okozza azt a ragadós betegséget, amit színházi láz néven ismer a kis és nagykorú emberiség. Ez azonban csak afféle felfogásbeli bacillus, legalább egyelőre, míg az orvosi tudomány abba a kiváló helyzetbe nem jutott, hogy zselatinlemezen tenyésztethesse. A színház! Ez az a letárgyalhatatlan és elpusztíthatatlan téma, melyről mindenkinek annyi mondanivalója van, a szakembertől a legsötétebb analfabétáig. A színház! Ez az a bűvös szó, amely lázba viszi az embereket, épp úgy összekevervén a komor publicitás agyában a nehéz politikai gondokat apró színházi eszmékkel, ahogy megzavarja a primadonnába bomlott diák fejét a klaszikusokon kívül álló szubrett-háborúk esataterveivel. Ah igen a színház.

És a színigazgató? Hát annak nehéz a munkája, annyi lehetetlen igényvel lépnek fel ellene. Mindenki ügyel a kezére s így

nem csoda, ha néha lassan a közönség zsebébe dugja a tolakodó kíváncsiság elől. Utóvégre a színigazgató sem élhet levegőből, meg a száz meg száz ember sem, akiknek kenyeret ad. A színházat tehát megilleti a pártfogás és a színigazgatókat a jövedelem azért a szórakozásért, amit a közönségnek nyújtanak.

Eddig tiszta dolog az egész színházkérdés.

De arra már a magasabb pszichológia sem ad felvilágosítást, hogy miért kell az emberek javarészenek megbomlani, ha csak szó is esik a színházról?

Miért töpreng a bankigazgató a színházi műsor felett? Miért magol a diák kuplét a latin óra alatt? Miért tanul a házmesterkisasszony zongorázni? Miért lövi fejbe magát a huszártiszt? Miért sikkaszt a kis gyakornok? És miért tanácskoznak elkese-redett vitákban komoly, közigazgatási emberek a színház felett?

Millió kérdést adhat fel az ember és mindegyikre egy a felelet: A színház egyik embernek kenyerét, a másiknak betegség, mely megtámadja a kórra inklináló emberek egész életműködését. Szerencsére nem fizikai baj és nem gyógyíthatatlan. Csak komolyan kell keresni a gyógyulást. Nem kell feladni a színházi kuruzslók fraezológiájának. Nem szabad hinni a számfényvesztésben.

A színház nem kulturintézmény. A színészet nem közügy. A színigazgató nem apostol. A színész nem muzsa. A színészet nem művészet. A színház nem templom. És az igazság és a becsület receptje a kijózanodásnak. Maga az orvosság pedig az a tudat, hogy a színház üzlet: a színigazgató kereskedő; a színészet artisztikus kenyérkereset. Ipar.

Egyébként a színházaknak semmiféle komolyabb hivatásuk nincs. Szórakoztató helyek csupán, amelyek a közönség hangulatát szolgálják a változó izlés és divat hóbortja szerint. A kulturát a könyvek és az iskolák terjesztik, de nem a színházak. A nagy tanulságok megismerésére az élet szorítja az embert, de nem a komédia.

A színházi láz, ama bizonyos bájos örület és annak mindegyéb mámoren huzug körképekből áll és csak képzelt hatásoknak a keveréke. Ne érezd ambróziailtának a masztikszagot, ne lásd félistenek az alsó Lear királyt, ne szédülj meg a cselészővő János vitézek pillantásaitól, ne gondold felsőbbrendű lénynek a színházi pályázatoknál remegőtérű színigazgatókat — és mindjárt feloszladni fog a mámor és jóval kevesebbet fogsz beszélni a színházról, a miről pedig most annyit beszélnek. A bacillus pedig elpusztul.

Bibor és gyász. Az aradi 13 vértanu emlékére ma este a debreceni színházban színrekerül Hegedüs Lajos pályadíjat nyert eredeti történeti drámája: „Bibor és Gyász“. Az előadás előtt Szakács Andor elfogja szavalni Palágyi Lajosnak Emlékezés október 6 ra című költeményét.

H I R E K.

Az aradi gyásznapi.

Debrecen, október 6.

Recrudescunt vulnere . . . Talán soha annyira aktuális nem volt a híres Rákóczi-kéltvány, mint ma, az aradi tizenhárom meggyilkolása napjának előestéjén. Bizony feltörnek a sebek újra, sajognak, fájnak, égnek, s a kimondhatatlan keserűséghez, mely rabul ejtette egy ország minden igaz szívét, a gyászos emlékek szorongó fájdalma járul.

Mélységes szomorúság napja október hatodika. Nem csupán szörnyű hőhémunka emléke az, mely iszonyattal vegyes gyászérzést kelti bennünk, de még elszomorítóbb, még depimálóbb az a tudat, hogy a vértanuk vére hiába folyt ki, hogy fátyolt hiába vetettünk a maitra, hogy a szabadságot, ame-

lyér: vértanu halált haltak annyi ezren, el-sikkasztották bűnös kezek.

Sötét éjszakákon csoportba verődnek a tévelygők, utatlan utasok gyorsan esatlakoznak, a gyász jobban köt, mint a boldog vigasság, ez az oka, hogy ez idén mindenki egyaránt megemlékezik a szomorú nap évfordulójáról. Az egész ország ott áldoz holnap az emlékezés oltárán s nehéz szívvél, könnyes szemmel gondol a borus október hatodikára, amikor a császár parancsából megöltek tizenhárom vitéz katonát, tizenhárom nagylelkű, nemes harcost pipogya hőhéro, gyáva katonák, piszkos lelkű orgyilkosok.

Két szál virág.

Budapesten a rendező bizottság felkérte ama polgárokat, akik a menetben résztvenni szándékoznak, hogy hozzanak magukkal két szál virágot s egyiket a Baththyány siremlékére, a másikat pedig Kossuth Lajos sírhalmára tegyék. A szűkebbkörű intézőbizottság felkérte a végrehajtó nagybizottság összes tagjait, valamint a testületek, körök, egyesületek és más egyéb szervezetek vezetőit, különösen a kebelükből kiküldött rendezőbizottságokat, hogy a délután 6 órakor tartandó nagygyűlésen okvetetlen megjelenjenek.

Ma valósággal elborította a virágerdő a vértanu Baththyány és Kossuth Lajos sírját, de nem csoda, hiszen félmillió ember hordta rá a két szál virágot.

Munkások a temetőben.

Az alkotmányvédő bizottság értekezletén az este az acélárugyár munkásainak küldöttsége jelent meg s a következő nyilatkozatot nyújtotta át Hahóthy Sándornak:

Nyilatkozat. Mi alulírottak a magyar acélárugyár munkásainak nevében kijelentjük, hogy minden erőnkkel a nemzeti jogokért küzdök soraiba állunk. Kijelentjük továbbá, hogy a nemzetközi szociálisták elveit nem helyeseljük és azt, hogy ők népjogot törvénytelen kormánytól várnak, elítéljük. Az általános titkos választójognak hívei vagyunk, de a jog megvalósítását csak az alkotmányos többségtől várjuk. Kijelentjük, hogy a nemzetközi szociálisták azon teltét, hogy a nemzeti zászlót megalázták elítéljük és velük semmi közösséget nem vállalunk.

Október 6-án délután a nemzeti gyászünnepeken testületileg részt óhajtunk venni, hogy a hazafias érzelmeinket nyitán kifejezést adjunk. A magyar acélárugyár összes munkásainak nevében hazafias tisztelettel: (100 aláírás.)

Ezt a nyilatkozatot nagy éljenzéssel fogadták és felkérték a küldöttséget, hogy vegyen részt a bizottság ülésében.

Gyászmise a vértanukért.

Ma délelőtt 10 órakor a r. kath. templomban gyászmisét szolgáltatott az aradi vértanukért Wolafka Nándor püspök. A misén résztvettek az öreg honvédek és a kath. iskolák összes ifjúsága, valamint a hatóságok képviselői is.

— Október 6 a városházán. A

városházán ma nem volt hivatal, hazafiasságban kiváló Kovács József polgármester ugyanis rendeletet bocsájtott ki, hogy a nemzeti gyásznapi alkalmával ki ki követhesse hazafias meggyőződését és áldozhasson a vértanuk emlékének. A tisztviselők testületileg elmentek a gyászünnepekre. A rendőrségen a polgármester rendelete dacára is volt hivatalos óra.

— Bevonulás. A debreceni 3. honvédegyalozegredhez ma reggel vonultak be a póttartalékosok. Hangos nótaszóval vonultak végig a Péterfián, mikor valóki megállította őket és figyelmeztette a le-

gényeket, hogy ma van október hatodika a nemzet nagypéntekje, mire elcsendesültek a jó magyar fiúk és csüggedten, szomorúan vonultak be a kaszárnnyába, ahol nincs ma ünnep.

— **Hazafias munkások.** A debreceni újjászervezett szociális munkások értekezletet tartottak, melyen kimondták, hogy a nemzetközi szociáldemokraták magatartását a leghatározottabban elítélik és a koalíció mellett foglalnak állást. Erről értesítették dr. Bakonyi Samut, Debrecen város második kerületének országgyűlési képviselőjét. A határozat a következő: „Alulírottak, mint a debreceni földmunkások egyesületének tagjai kijelentjük, hogy semmiféle összeköttetésben nem vagyunk a nemzetellenes Jakabokányi bécsi bérencekkel, akiket megvesztegettek nemzetünk és hazánk függetlenségének ellenségei. Mi jól tudjuk azt, hogy bármilyen gaztetre képesek és a bérenceket, mint Bécs és a kamarilla szolgáit és mint az egész magyar nemzet ellen bujtatókat, elítéljük és úgy tekintjük, mint utonálló gyilkosokat, mert tudjuk azt, hogy szabad és független országban vivhatjuk ki csak a magyar munkások millióinak politikai és gazdasági jogait. Mink szívvel ha szükség kívánja, életünket is föláldozzuk, úgy, mint elődeink, akik a török-tartár és minden más ellenségtől szabaddá tették e hazát életük árán is. Fülöp László, elnök.” Így szól a határozat, amelynek minden sorát a szívébe kellene vésni a munkásoknak. Ilyen a magyar munkás, akinek hazája és becsülete van!

— **Galamblovászat.** A nagyerdei sporttéren holnap d. e. és folytatólag délután rendezendő galamblovászat iránt általános az érdeklődés. A versenyben való részvételre több mint 20 versenyző jelentkezett, és többen lesznek kik a helyszínen jelentkeznek. Waldeck Frigyes gróf, ki a galamblovászatot rendezte, fáradozik a siker érdekében. Értékes gyönyörű díjakat vásárolt a rendezőség Halász Nándor és szerénél, kinek a főtéri kirakatában a szép díjak ma reggeltől megtekinthetők. A versenyre belépti díj nincs a meghívott közönség jelenhetik meg.

— **Az urak barátnői.** Murvai Eszter debreceni illetőségű 18 éves leányzó Kertész Julius hajduböszörményi, a város területéről kitiltott 28 éves menyecskével elhatározta, hogy ők a debreceni urak barátnői lesznek. Az első kísérleten azonban rajtavesztettek, mert katonatisztnak nézték ifjú Orosz László rendőrfogalmazót, aki udvariasan felajánlotta kíséretét a rendőrség bünyügyi osztályáig, ahol azonnal zár alá vették a két hölgyet. Így menekültek meg a debreceni urak két veszedelmes barátnőitől.

— **Lopás.** Kovács Sándor földjéről diányt loptak Katona Balázs, Borsi József és Katona András. A tolvajokat a gazda tetten érte és feljelentette.

— **Tilos a kéregetés.** A rendőr be-kísérte özvegy Antal Sándorné Kiss Sára nevű 75 éves öreg asszonyt, a ki az utcán járó keléktől kéregetett. A szerencsétlen öreg asszony az éhenhalástól akarta menteni magát és valóban rászolgált a könyöradományra. De hát a törvényt és a szabályrendeletet szívtelen emberek csinálták. Nincs kivétel alóla.

— **Verekedés.** Köres Etel cseléd panaszt emelt az Arany János utca 57 sz. a. szolgált Selmeci Mihályné szakácsné ellen, aki alaposan megkontyolta és megverte az orvosi látlelet szerint. A vizsgálatot a nagymérgű és féllékeny szakácsné ellen megindították. Az összekarmolozott képű Etel azonban aligha állhat ki pár hétig a kapu elé.

— **Dienes napi vásár Debrecenben.** Az őszi nagyvásár október 9-én kezdődik és 17-ig tart a következő sorrendben: október 9, 10. és 11-én gyapju, szőr és iparcikkek,

gabona és termény, 12. és 13-án juh, 14. és 15-én sertés, 15. és 16-án ló, 16. és 17-én a baromvásár.

— **Az amerikai bevándorlás korlátozása.** New-Yorkból írják, hogy a Tennessee állambeli Chattanooga-ból egy felhívást bocsátottak közzé, amely a déli államok előkelőségeit egy november havában meg-tartandó konferenciára hívja meg. A konferencia tárgya a bevándorlás kérdése. A felhívást tizenkét állam kormányzója és kereskedelmi kamaráknak elnökei írták alá. Ez a felhívás meglepő, mert bevándorlásellenes tendenciát árul el, holott eddig a déli államok szinte könyörögtek bevándorlókért. A többek között a felhívás a következőket mondja: „Ez idő szerint többen jönnek bevándorlók az Egyesült Államokba, mint valaha. Ezek között sokan vannak, akik határozottan nem kívánatosak és akik intéz-ményeikbe beleilleszkedni soha nem fognak. Sokan ezeket a bevándorlókat a déli államok felé kívánják terelni. A délvidek kívánatos bevándorlókat szívesen lát, de nem akarja bajait újabbakkal öregbiteni. Ezért hívják össze a konferenciát.”

— **Nincs katona.** A debreceni ezrednek is csak igen vékonyan jut az önkéntesen jelentkező katonákból. A városi katonai ügyosztálynál, amióta a törvényhatóság el-tiltotta e hivatalt az önkéntesen jelentkező katonakötelesek ügyének elintézésétől, egy-általán nem jelentkezik hadköteles bevonulási szándékkal. Akik jelentkeztek, azoknak is megtagadta a katonai ügyosztály a segéd-kezelést a belépési bizonyítvány kiállításá te-kintetében. Azok az ifjú hazafiak, akik csak azért is be akarnak vonulni, a katonai hi-tóságnál jelentkeznek, de — mint megelő-gedéssel halljuk, — csak igen szórványosak ezek a jelentkezések a debreceni ezredknél. A 39. gyalogezrednél mindössze 6 újonc je-lentkezett, a 3. honvéd gyalogezrednél pedig egyetlen egy se.

— **Adományok a vértanúk koszorujára.** A debreceni küldöttség koszorúira Harangi Sándor 10 koronát juttatott szer-kesztőjégünkbe.

— **Az öreg darabant jószág unokája.** Fejér-vár Gyéza báró miniszterelnök jó nagyapa, akinek néha gondot is okoznak unokái, a kis Gerliczy bárók. Az egyik unoka most készül az első egyetemi vizsgára s ebben a munkában házinvelő segíti a fiatal bárót. Csakhogy a nevelőnek, erőteljes, csinos doktor jurisztnak most kellett bevonulnia egyéves önkéntesi szolgálatra. Szegeden sorozták az ifjut.

— **Van-e valami baja?** — kérdezte az ezred-orvos.

— Igen, — felelte az újoncjelölt és elmondta a bajait

— Taughich! — volt a doktor válasza.

Az ezredorvos azután kiment és halkán tár-gyalni kezdett a bizottság tagjaival. Csak ezeket a szavakat lehetett hallani: Fejérvár . . . Gerliczy . . . oh, ja! . . . Majd újra bejötték és újra meg-vizsgálták a báró urfi nevelőjét. Most már úgy ta-láltak, hogy tényleg vannak némely bajai és egy-előre huszonöt napi szabadságot adtak neki. Bizony vigyázni is kell, hogy a miniszterelnök unokája ké-születlenül ne menjen a vizsgára, mert tekintettel az egyetemi tanárok koalíciós érzelmeire, még el is buktatnák a kis jószág.

— **Durrános eskü.** Érdekes módon dőlt el a járásbírósnál egy bagatell-per sorsa. János husz forintot kölcsönzött a ta-vasszal Mártonnak. A feltétel az volt, hogy aratás után visszakapja a pénzt. Aratás el-múlt, azonban nem kapta meg a pénzét. Kérésére azt mondotta Kelemen, hogy debizony ő nem kapott egy árva garast se. Denique pör lett a vége. Mivel pedig Földeáki a maga igazát nem tudta kiderí-teni, mert tanuk és irás nélkül, pusztán ősi becsületre adta a pénzt, az ügy a bagatell bíróságtól a járásbírósnál elé került. Itt a bíró följajánlja az alperesnek az esküt.

— Leteszi kend az esküt, hogy nem kapott pénzt?

— Le.

— Tudja-e, hogy a hamis esküt szigorúan büntetik?

— Tudom.

— Hát mondja utánam . . .

Erre azonban fölpattan Földeáki:

— Tekintetes píró ur, én nem egyszer bele, hogy Kelemen azt az esküt mondja el, a mi szokásos.

— Hát melyiket mondja?

— A durrános esküt.

— Hogy megy az? — kérdi immár mosolyogva a bíró.

— Hát úgy, hogy „durranjon ki mind a két szemem, ha nem kaptam meg a pénzt.”

— Elmerné-e mondani ezt? — kérdi a bíró.

Kelemen lehajtja a fejét, nem szól semmit, hanem kigombolja a labjáját és elő-szedi a pénzt.

— **Lopás.** Borsi Jánosné panaszt emelt a rendőrségen Kozák János ellen, a ki a deszkáit ellopkodta az udvaráról. A vizsgálat megindult.

— **Talált női óra.** Folyó hó 3-án ta-láltatott egy kis női óra; igazolt tulajdonos-sá vátható az I-ső ker. rendőrkapitányságnál.

x **Antidol a legjobb gyógyszer:** fej-fájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szer nem kell bevenni, néhány csepp a tenyérre eldörzsölve s használati utasítás szerint be-lélegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdesze ismerőseit, hogy használta-e már az Antidol-t? a mely nagyszorú hatásáért arany éremmel lett kitüntetve. Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fill. és 35-ször ma-laszthatja el vele fejfájását. Kapható: Miha-lovics, Grósz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla, Balázs Öln és Radákovich Géza gyógyszerész uraknál.

TÁVIRATOK.

Képviselőválasztás.

Budapest, okt. 6. Hertelendy László lemondásával, akit közalapítványi igazgató-nak neveztek ki, megüresedett löseki ke-rületben, a szabadelvűpárt Lukács György, vallás- és a közoktatásügyi miniszter, vagy ha ő nem vállalkoznék a jelöltségre, akkor Münnich Aurélt fogja fölléptetni. De akárki is lépjen fel, próbálkozása telje-sen kilátástalan, mert Máriaassy Mihály meg-választása 48-as programmal ezuttal teljesen bizonyosra vehető, annál is inkább, mert a legutóbbi általános választások alkalmával is csak tíz szóval bukott meg Hertelendyvel szemben.

Új választások.

Budapest, október 6. Legutóbbi na-pokban arról is volt szó, hogy a kormány, ha másként nem lehet, királyi rendelet út-ján lépteti életbe az általános választói jogot. Ez, mint legilletékesebb helyen mondják, szintén nem egyéb „nevetséges” híresztelés-nél. A Fejérvár kormány reaktiválása után többé nem ügyvezető, de parlamentáris kor-mánynak érzi magát és új programja alap-ján többséget fog keresni. Mután igen való-színű, hogy a kormány a mostani képviselő-házban nem talál többségre, Fejérváryéknak nem marad más hátra, mint a választókra appellálni.

Az uralkodó aggodalmai.

Budapest, október 6. Olyan hírek is hallatszottak legutóbb, hogy a királynak — különösen Tisza István gróf cikksorozatát — újabb aggodalmi támadtak az ál-talános választói jog ellen. Mindez, mint legil-lekésebb helyen mondják, nem egyéb mesénél. A magyar miniszterek egyáltalán nem Tisza cikke miatt maradtak Bécsben. Lányi igaz-ságügyminiszternek a Burgba való hivatása egészen más indokokra vezetendő vissza és ez

egy legközelebb megjelenő közjogi manifesztációval áll összeköttetésben. Fejérvány pedig azért marad Bécsben, hogy kabinetje reaktiválása és kiegészítése tárgyában tegyen a felségnek előterjesztéseket. Tisza cikkeinek Bécsben nem volt meg az a hatása, amelyet az általános választói jog ellenségei től vártak. Ellenkezőleg, Bécsben rossz néven veszik Tisza cikkezését, a mi csak a szabad-
 elvű párt bomlását segíti elő.

Pártalakulás a Lipótvárosban.

Budapest, október 6. Az 68. mameluk Lipótvárosban felfordult világ van. Sándor Pál pártja függetlenségi párttá akar átalakulni. Az alakulás előkészületei már félmeddig megtörténtek. Egy gyűlésre már összejöttek a függetlenségi erelmű választók. Itt dr. Lázár Nándor ügyvéd azzal a bejelentéssel kezdte, hogy fel van jegosítva a Sándor Pál környezete által azt a kijelentést tenni, hogy az egész Sándor Pál párt át-
 megy a függetlenségi pártba. Sándor Pál különben is kijelentette, hogy belep a 48. as pártba.

Kossuth Szabadkán.

Szabadka, október 6. Bács-Bodrog vármegye függetlenségi és 48. as pártja e hó 15. én Szabadkán nagy népgyűlést rendez a vármegyei függetlenségi pártszervezés befejezése alkalmából. A népgyűlésre meghívták Kossuth Ferencet is, aki ma tudatja a szervezőbizottsággal, hogy a népgyűlésen résztvesz. E hó 15. én reggel 7 órakor indul Szabadkára, ahová délelőtt 10 órakor fog megérkezni. Fogadtatására bizottság alakult.

Budapest kegyelete.

Budapest, október 6. A mai gyásznapon a főváros összes kereskedői bezárták üzleteiket. A kereskedelmi alkalmazottak délután 2 órakor kivonultak a temetőbe, ahol több százezernyi nép tolongott. A debreceniek különsége is alig kapott helyet. — A függetlenségi és 48. as párt tagjai Kossuth Ferenc elnök vezetése alatt délelőtt 10 órakor részt vettek a Ferenciek templomában tartandó gyász istentiszteleten, ahonnan testületileg vonulnak az ifjuságnak délelőtt 11 órakor az újváros háza tanácskozási termében tartotta malinájára. A kerepesi-uti temetőben a függetlenségi párti képviselők a függetlenségi és 48. as párt körhelyiségéből indultak el délután 2 órakor és csatlakozva a polgárság menetéhez, megjelentek úgy a Batthyány mauzoleummá, mint Kossuth Lajos sírjánál.

REGÉNY-OSARNOK.

Apáca és kegyencső.

Regény a bécsi életből.
 Magyarosította: Szabó Antal. 111
 — Tévedsz atyám! tévedsz! ismétlé a szerencsétlen leány.
 — Felelj nekem, a szent élő isten nevében, nem Hohenau Hermann volt az, ki végezt a zárdába eltemetéd magadat?
 Az apáca fellélegzett, mintha egy nagy hegy esett volna le kebeléről.
 — A szent isten nevére esküszöm! kiáltá örömtől sugárzó tekintet, hogy azon férfit, a kiről most szólottál, ma láttam életemben először!
 — Ó, de hogy is feledhetném, hogy az ördög, a hazugság gonosz szelleme! kiáltá az agg, fogait csikorgatva, s csaknem őrált áhódtságba esvén.
 — Vérért, véreért akarom! Engedd, hogy szétlapodjam az arany ezen ördögét, mielőtt életem elvonnád, felséges istenem.
 A rémület felkiáltásával ölelte át az apáca az agg nyakát.
 Ez, a felindulás által kimerítve, a dívánra rogyot, s nemsokára álom nehezedett a fáradt pilláira.
 Az uralmas nővér pedig elhatározta, hogy virasztani fog atyja felett.
 Midőn minden elesendesedett, ruhaszögés hallatszott a folyosón.

Mit kap egy lövésért az ügyetlen vadász.

A mint már fentebb említettünk, a bankár va banqueot játszott a királyra, azonban a király vesztett, s a nép nyert.
 A forradalom sok fejű sárkány vagyona igen tetemes részét elnyelte.
 A börzei szerencseistennő kedvence először érezte mamájának ostorcsapásait.
 — De Erlenstein ur tanult játékos volt.
 Kártyát változtatott.
 Oda hagyta a szerencsétlen királyt, s a szerencsés alsóra játszott va banqueot.
 Erlensteinnek az volt jelszava: Az okos azzal tart, ki a hatalmat bírja.
 Ő tehát az uralkodó párttal tartott, s nem gondolt arra, hogy a mozgalmas időben az uralkodó párt néha egy éj leforgása alatt a leigázott lehet.
 A mult fejezetben közölt események utáni reggelen. Erlensteinet bizalmas beszélgetésben találjuk ügynökével.
 Napfelköltekor az apáca az öreg Bienefelddel egész csendben távozott, s Preller két óra mulva már tudósította Erlensteinet a történetek felől.

— Tehát véremet akarja a vén bolond, éltetre akar törni? mondá mosolyogva a szivtelen férfi. Mig az orvos szemévilágát vissza nem adja, addig rám nem talál, és mégis kedves Preller, félek ez embertől.
 — Ön fél tőle?
 — Nem karjától félek, hanem szabad szájától.
 — De hiszen ő nem fog merni fecsegni.
 — De ugyan mi tarthatná most vissza, hogy ne fecsegni, a midő most a koldus pálcá többet ér az uralkodóénál. A torlaszon már elbeszélte kihallgatása történetét, s könnyen megeshetik, hogy legközelebb leány siralmas esetét beszéli el.
 — Legfelebb önök népszerűségét veszélyeztetné.
 — A miért pedig már meglehető nagy áldozatokat hoztam. A dícső, mely most fejemet környezi szétpárologna, s a proletárok, kik tegnap éji zenével tiszteltek meg, ma talán macskazenével lepnének meg.
 — S mit tesz az? Legfelebb pár ablakot törnek be, miket holnap újra meg lehet csináltatni.
 (Folyt. köv.)

HÖZGALDASAG.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelm csarnok jelentése.

1905. okt. 6.
 A) Hízott sertések ára: I. A) Magyarországi. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kgrammonfelüli súlyban) 139—140 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 139—140 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 139—140 fillérig. — II. Magyarországi: Nehéz (páronként 280 kilogrammon kint felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 139—141 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 138—139 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 136—137 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachli): Nehéz (páronként 240 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) 139—140 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 141—142 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 137—138 fillérig. A hízott sertés fizetirányzata élönkebb.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy tulhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. Ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kél-
 elöket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerzési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szives figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,

DEBRECEN, Városháza.

Kérjen prospektust!

Típhus és hasonló járványok ellen a legbiztosabb óvszer a

NOXALL JR.

a jelenkor legfokéletebb, legkifűnűbb, a legelőcsöb és a legkisebb vizszűrője, mely az ivóvizet kristálytisztává és a legrosszabb vizet is élvezhetővé változtatja. Amerika, Angol, Belgium és Németországban több százezer van használatban. Minden felszerelés nélkül bárki is bármely vízvezeték csapjára könnyen feltölthetja.

Egy darab ára használati utasítással **22.50.**

Kapható: **AUERIGNAC-nál**

Budapest, VIII., Kerepesi-ut 11. sz. Telefon 55-38.

a NOXALL JR magyarhoni kizárólagos lerakata, valamint minden műszaki és jobb vaskereskedésben, nélkülözhetlen minden háztartásban.

Jelzalogkölcsonok

(ujak és konvertálások) igen előnyösen, gyorsan kaphatók külföldi tőkék elhelyezése által. — Uradalmak, birtokok és házakon kívül gyárak és ipartelepek is elfogadtnak jelzalogul. Levélbelimegkereséseket továbbit. Oesterpäische Presse kiadóhivatal Budapest, Kazinczy-utca 2.

Én

ismerek egy bőrápoló szert, mely különösen mitesszerek, hőségkiütések elmulasztására és kellemes arcszín elérésére alkalmas. Nincs jobb és hathatósabb gyógyszer, mint a

BERGMANN-féle LILIONTEJSZAPPAN

(védjegy: kóthegymászó)

Bergmann és Társa Teschen á

Kapható darabonként 80 fillérré. Grósz Nagy Ferencz gyógyszerárban.

Hirdetések

felvetetnek a kiadóhivatalban

APRÓ HIRDETÉSEK.

Dija 10 szóig 30 fillér, minden további szó 3 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Melyik gazdag urnő

Volna hajlandó viszonzószolgálat fejében egy intelligens jóképű fiatal embernek 200 koronát rövid határidőre kölcsönözni? cím „Diskréció” e lap kiadóhivatalába.

„Katinka grófnő”

levele van a kiadóban.

Müvelt, szép

fiatal hölgygel levelezni óhajt ugyanolyan fiatal ember. Levél „szellemes” jelige alatt a kiadóba kerül.

Intelligens

fiatal szép leányt vagy asszonyt pártfogolnék csekis teljes címmel ellátott leveleket „Delta” jelíggel a kiadóhivatal továbbít.

„lcike 123”

Édes mindennem, esütörtökön ott voltam legyen nyugodt anyuam, enyém lesz mégha az életembe kerül is, kitarítás — szombatán délután 3 kor ott; milliószor csókolja Csúnya.

Monogramok

Hímzése elváltatlik Veres utca 15.

Utazók.

Fix fizetés és magas jutalékkal nagy részvénytársaságnál azonnali és állandó alkalmazást nyernék. Csakis intelligens, jó megjelenésű urak küldjék referenciákkal ellátott ajánlataikat „K. R.” jelige alatt Debrecen posta restanto.

Kiadó

A vámospécsi határban a csere alatt 25 hold lakóház és istállóval ellátott birtok f. évi október 1-től. Tudakozódní Széchenyi-utca 6. szám alatt.

Vigkedélyű

bohém gyerek fess mádi ismeretséget keresi. Leveleket „körvízi” jelige alatt a kiadóba kérek.

A vegyileg megvizsgált, amellott hatóságilag az arzénre ártalmatlannak talált

SZÓRVESZTŐ

Itávolítja hölgyeknél az oly csúnya, kellemetlen, arczszórt gyökerestől, anélkül, hogy az arzénre legkevésbé is ártana és az arcznak megadja az üdőséget, finomságot és simaságot. Ara 7 korona.

Vidéki megrendelések díjrétlenül, utánvét mellett eszközözl

Scmidék I. Budapest, VII., Nyár-utca 18 szám.

Nőruha varrótermünket

ajonnan szervezve, annak vezetésére

Fülöp Sándor

birneves szabó mestert nyertük meg, hol

**Kabátokat, Angol-Costümeket,
Séta- és Alkalmiruhákat**

saját szöveteinkből

legkényebb igényeknek is megfelelően rövid idő alatt jutányosan készítettünk

Bosznay J. és Társa

női divatterme

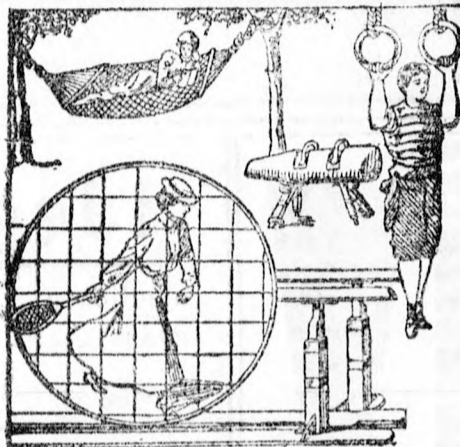
DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 5. SZ.

Gsászári és királyi műasztalosok, kárpitosok és diszitók

Fodor Mihály Utódai Budapest

kizárólagosan IV. kerület, Váci-utca 24.

INTERIEURS. Művészi kivitelű diszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.

Alapított 1878. Telefon 15-80.

Valódi angol

Tennis-játék,

tornaszék, függőgolyó, kerékháló, tekejáték, szék, ponyva és felér kenderkötél legelőcélb megbintható beszerzési forrása.

Saffer Antal

isport-eszközök és kötélgyártó-telep

BUDAPEST,

IV., Károly-utca, boltos. 19.

(Eszaki városi és építési) a Beszélő-utcai szobor.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és hármentve. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

!Gyomorhajosoknak!

Mindenkinek, aki hűlés, gyomor túlterhelés rossz, nehezen emészthető, forró vagy nagyon hideg ételek élvezete mértéktelen életmód következtében gyomorhaj, mint:

Gyomorkatarrus, gyomornyomás, gyomorfájdalom, nehéz emésztés vagy nyálkásodása van, egy igen jó házi szer ajánlható mely kitűnő eredménnyel már sok év óta ki van próbálva ez a szer a

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybor.

Ez a gyógynövénybor előnyösen ismert gyógyerejű növények és jó bor keverékből áll, mely erősíti és fenntartja az emberi szervezetet. A gyógynövénybor megszüntet emésztési zavarokat és elősegíti az egészséges vérképződést.

Ha a gyógynövénybort idejében használják a gyomorbántalmak már csirájában elfojthatók. Ne késlekedjenek ezt tehát idejekorán használni. Jelek mikor használandók: fejfájás, felbőgés, gyomorégés, eszmör melyek biztos előjelei a króniku-gyomorbajnak, s ezek néhányszori használat után elmúlik.

Székrekedésnél és ennek kellemetlen következményeitől mint: kolikás fáj-dalmat, sziv dobogás, álmatlanság, ugymint vértolulások és máj, lép- és a Pfortader módszernél a gyógynövénybor a leggyorsabban használ. A gyógynövénybor elősegíti az emésztést és a könnyű székelés által tisztítja a gyomrot és a beleket.

Beteges, sápadt kinézés, vérszegénység, bágyadság, mindmegannyi következményei a rossz emésztésnek nehéz vérképződésnek s a máj beteges állapotának. Étványtalanságnál, ideges lehangoltság és kedélytelenség, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjék után az emberek gyakran elpusztulnak. A gyógynövénybor az elgyengült életerőnek új impulzust ad. A gyógynövénybor emeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és a táplálkozást, szabályozza a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegek és új életkedvet teremt. Számos elismerő és köszönő levél bizonyítja ezt.

A gyógynövénybor üvegekben kapható: üvegenként: K. 1.50 és 2.—

Ovakodjunk az utánzatoktól

kérjen kifejezetten

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybort.

A gyógynövénybor nem titkos szer, a következő anyagokból van összetéve: Malagabor 450.0, borszesz 100.0, Glycerin 100.0, vörös bor 240.0 egres-nedv 150.0, cseresnye-nedv 420.0, manna 30.0, majoranna, anis, édes gyökér, amerikai erögyökér, ehalmus gyökér a 10.0.